

FM: Augošā apstrādes rūpniecība un straujš kāpums elektroenerģijas ražošanā noteica rūpniecības spēcīgo izaugsmi 2016. gada novembrī

Publicēts: 31.01.2018.

Pēc spēcīgās izaugsmes pērnā gada oktobrī novembrī rūpniecības sektors uzrādīja vēl straujāku pieaugumu un augstāku produkcijas izlaides apjomu. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem Latvijas rūpniecībā 2016. gada novembrī gada griezumā reģistrēta 11% liela izaugsme. Tik spēcīga rūpniecības attīstība nebija vērojama kopš 2012. gada nogales, kad attiecīgā gada decembrī rūpniecības izlaide pieauga par 10,5%.

Rūpniecības straujo izaugsmi veicināja visas nozares. Tajā skaitā ieguves rūpniecības ražošanas apjomi 2016. gada novembrī salīdzinājumā ar 2015. gada novembri palielinājās par 9,8%. Straujš kāpums novembrī bija sagaidāms elektroenerģijas un gāzes apgādē, ko apstiprināja jaunākie publicētie dati – šīs nozares pieaugums veidoja 18,6%. Savukārt apstrādes rūpniecība 2016. gada novembrī uzrādīja pēdējo četru gadu spēcīgāko izaugsmi, nozares izlaidei salīdzinājumā ar 2015. gada novembri palielinoties par 9,1%. Tādējādi, ņemot vērā, ka apstrādes rūpniecība veido vairāk kā trīs ceturtdaļas no visa rūpniecības sektora, tā nodrošināja lielāko pozitīvo devumu rūpniecības kopējā izaugsmē.

Novembrī izaugsme tika reģistrēta gandrīz visās apstrādes rūpniecības apakšnozārēs. Stabils un spēcīgs pieaugums turpinās kokapstrādē, 2016. gada novembrī salīdzinājumā ar gadu iepriekš izlaidei palielinoties par 8,2%. Jāatzīmē, ka lielā mērā tieši šīs apakšnozares panākumos balstījās visas apstrādes rūpniecības izaugsme 2016. gadā.

Pagājušā gada novembris bija ļoti labs mēnesis mašīnbūvē, jo visas tās apakšnozares uzrādījušas divciparu izaugsmi. Par 46,6% gada griezumā pieauga automobiļu un piekabju izlaides apjomi, par 31,3% - elektrisko iekārtu ražošana un par 12,2% - iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana. Tāpat ļoti augsta izaugsme reģistrēta iekārtu un ierīču remontā un uzstādīšanā (+25,7%). Savukārt gatavo metālizstrādājumu ražošanas pieaugums 2016. gada novembrī bija vājāks, sasniedzot 3,4%. Metālapstrādes galvenie izaicinājumi saistās ar energoresursu cenām, kas veido lielu daļu no ražošanas izmaksām un kuras Latvijā salīdzinājumā ar citām reģiona valstīm ir krietni augstākas. Turklāt arī globālās tendences, piemēram, vājie pasaules tirdzniecības izaugsmes rādītāji, nav labvēlīgas nozares attīstībai.

Spēcīgs izlaides apjomu pieaugums 2016. gada novembrī turpinājies nemetālisko minerālu izstrādājumu jeb būvmateriālu ražošanā, izaugsmei gada griezumā veidojot 17,8%. Palielinājās arī datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanas apjomi – par 14,6% salīdzinājumā ar 2015. gada novembri. Kāpumu uzrādīja arī vieglās rūpniecības apakšnozares – tekstilizstrādājumu ražošana (+7,5%) un apģērbu ražošana (+1,7%).

Pozitīvi vērtējami 2016. gada novembra pārtikas produktu ražošanas rezultāti, apakšnozares izaugsmei veidojot 3,2% gada griezumā un tādā veidā uzrādot pieaugumu ceturto mēnesi pēc kārtas. Starp pārtikas produktu kategorijām apjomu pieaugums par 10,6% reģistrēts augļu un dārzeņu pārstrādē un konservēšanā, par 2,1% palielinājās konditorejas un miltu izstrādājumu ražošana. Tajā pašā laikā zivju pārstrāde un konservēšana samazinājās par 2,5% un piena produktu ražošana – par 1,9%.

Piena produktu ražošanas nozare pakāpeniski atkopjas, un 2016. gada vienpadsmit mēnešos kopā nozarē vērojama mērena izaugsme, kas, sagaidāms, turpināsies arī nākamajos mēnešos. Taču nozares izaicinājums būs augošās piena iepirkuma cenas, kā rezultātā sadārdzināsies galaprodukti, bet tajā pašā laikā tas liks piena pārstrādātājiem pievērst uzmanību ražošanas efektivitātei un produktu kvalitātei, lai noturētu savas pozīcijas tirgū. Piemēram, 2016. gada novembrī vidējā piena iepirkuma cena par 1 tonnu bija 282,59 eiro, kas salīdzinājumā ar iepirkuma cenu gadu iepriekš ir pieaugums par 29,8%, turklāt, salīdzinot ar zemāko līmeni pagājušā gada jūlijā, tas ir kāpums par 59,4%.

Savukārt ražošanas apjomu sarukums 2016. gada novembrī bija fiksēts vien dažās apstrādes rūpniecības apakšnozārēs. Starp tām

bija ķīmisko vielu un produktu ražošana, kuras izlaide gada griezumā samazinājās par 7,1%, un poligrāfija un ierakstu reproducēšana, kura uzrādīja kritumu par 6,3%.

Runājot par elektroenerģijas un gāzes apgādes spēcīgo izaugsmi pērnā gada novembrī, jāatzīmē, ka tās pieaugumu noteica augstie elektroenerģijas ražošanas apjomi hidroelektrostacijās. Hidroelektrostaciju darbību 2016. gada novembrī veicināja laikapstākļi, kopējam nokrišņu daudzumam valstī krietni pārsniedzot mēneša normu. Līdz ar to tieši novembrī eksportētās elektroenerģijas apjomi pārsniedza importu, kas Latvijā notiek ļoti reti – pēdējo reizi 2013. gada maijā.

2016. gada vienpadsmit mēnešos kopā rūpniecības izaugsme veido 4,3%, savukārt atsevišķi apstrādes rūpniecības apjomu pieaugums šajā pašā laika periodā ir sasniedzis 4,4%. Gadā kopumā ir sagaidāmi līdzīgi nozares izaugsmes tempi, tādējādi tāpat kā iepriekšējos 2016. gada ceturkšņos arī gadā kopumā rūpniecība būs bijusi viena no galvenajām Latvijas tautsaimniecības izaugsmes veicinātājām.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-augosa-apstrades-rupnieciba-un-straujs-kapums-elektroenerģijas-razosana-noteicaru-pniecibas-specigo-izaugsmi-2016-gada-novembri>